

ФОРМУВАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ МОДЕЛІ ДИСЦИПЛІНИ «МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА»

Сучасний науково-технологічний етап розвитку науки призвів до того, що частина знань, набутих студентом під час навчання у вищій школі, стає застарілою ще до його завершення. У такій ситуації очевидно, що першочерговим завданням є не тільки засвоєння певних фахових знань, а й формування професійної компетентності майбутнього вчителя, складовою якої є готовність до організації професійної діяльності учнів у професійно-технічних навчальних закладах. Для підготовки майбутнього вчителя до нового типу педагогічної діяльності необхідна побудова системи навчання, що орієнтована на формування готовності у майбутніх фахівців до виконання професійної діяльності. Важливе значення для розробки теоретичних основ професійної діяльності мають праці таких науковців в Україні, як: О. Коберник, С. Ящук, О. Пехота; в Росії – В. Гузєєв, Е. Полат, Н. Пахомова. Дослідження свідчать, що основою професійної діяльності учнів є розвиток у них пізнавальних навичок, критичного мислення, вміння самостійно конструювати власні знання й орієнтуватися в інформаційному просторі. Однак, проблема підготовки майбутніх учителів до організації професійної діяльності студентів на сьогоднішній день залишається недостатньо вивченою.

Готовність випускника вищого навчального закладу до професійної діяльності складається з таких блоків, як професійна орієнтація (готовність до професійного навчання), безпосередній процес опанування знаннями і уміннями в руслі відповідної професії (професійна готовність), наявність адекватних змісту діяльності якостей особистості (особистісна готовність), адаптація після завершення навчання до професії (професійна адаптація).

Дана робота присвячена розробці дидактичної моделі формування готовності майбутніх фахівців до професійно-творчої діяльності (ПТД) в процесі вивчення дисципліни «Матеріалознавство швейного виробництва» (МШВ) із урахуванням виділених психолого-педагогічних умов, розробки і реалізації дидактичних умов формування готовності створенню навчально-методичного комплексу ПТД і контролю сформованих рівнів готовності до ПТД студентів.

Спеціалісти в галузі матеріалознавства швейного виробництва повинні бути готові до навчально-дослідної, виробничо-технологічної, організаційно-управлінської і проектно-конструкторської діяльності. Успішність в аспекті формування комплексу професійних знань, умінь і навичок визначається ступенню розкриття творчого потенціалу і реалізацією професійно-творчих прагнень особистості в процесі професійної підготовки. Готовність до професійно-творчої діяльності визначається як стійка інтегративна характеристика особистості, що включає в себе мотиваційний, когнітивний, технологічний і особистісний компоненти.

Мотиваційний компонент готовності проявляється в світоглядній направленості особистості, яка виражає інтереси, ідеали, моральні якості, що відповідають обраній професійній діяльності.

Когнітивний компонент готовності характеризується необхідним об'ємом професійних знань, умінь і навичок в області технологічних дисциплін.

Технологічний компонент готовності полягає у наявності певних професійних умінь і навичок розв'язання задач проектно-конструкторської діяльності.

Особистісний компонент готовності задається певним рівнем розвитку творчих якостей особистості і проявляється в досягненні самовизначення і творчої активності в професійній діяльності.

Аналіз змісту освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра за напрямом підготовки 0101 «Педагогічна освіта», спеціальності 6.010100 «ПМСО. Трудове навчання», видів професійних задач дозволив визначити структуру і зміст готовності до ПДВ області матеріалознавства швейного виробництва.

В результаті розгляду змісту і форм майбутньої професійної діяльності та існуючих методологічних підходів до навчання з дисципліни МШВ, творчих якостей особистості і формування готовності до майбутньої професійної діяльності, були виділені основні

психолого-педагогічні умови реалізації процесу формування готовності до професійно-творчої діяльності:

- проектування змісту навчальної інформації, вибором форм, методів, засобів навчання, направлених на формування готовності до професійно-творчої діяльності;
- вдосконалення методів контролю і навчальної професійно-творчої діяльності;
- формування суб'єкт-суб'єктного стилю відносин викладача і студента; створення на заняттях творчої атмосфери, що забезпечує свободу думки і поведінкового вибору, впевненість в своїх силах, створення ситуацій успіху;
- створення умов для підвищення пізнавальної мотивації і формування професійної мотивації, психологічної установки на творчість;
- орієнтування студентів на самостійну систематичну роботу, організація самостійної творчої і дослідної діяльності.

Дидактична модель формування готовності до ПТД побудована на принципах послідовності, системності, повноти, активності, вмотивованості та практичної орієнтованості сформованих знань і умінь та містить дидактичні засоби формування компонентів готовності до ПТД, діагностики, контролю і корекції навчальної діяльності, а також розроблений методичний комплекс.

Проектування навчальної інформації професійно-орієнтованого курсу МШВ проводилось на основі ціннісного підходу до змісту навчальної інформації. Цінність навчальної інформації визначалась її значимістю для спеціалістів даного профілю за чотирма ознаками: внутрішньо-предметною значимістю (у вивченні даного курсу), міжпредметною значимістю (у вивченні загальнопрофесійних і спеціальних дисциплін), практичною значимістю (в практичній діяльності спеціаліста даного профілю), складністю засвоєння студентами кожної теми курсу.

Навчальна програма курсу МШВ розроблена на основі існуючих освітніх державних стандартів, а також з дотриманням принципів відповідності підготовки викладачів трудового навчання, цілям виховання соціально значимих якостей і розвитку творчих здібностей особистості, міжпредметної та внутрішньопредметної послідовності. Професійна значущість дисциплін, що складають зміст навчання, безпосередньо залежить від профілю навчання. Більш високо оцінюються спеціальні дисципліни, орієнтовані на оволодіння знаннями про технологію та організацію виробничого процесу, організацію праці, що формують уміння вирішувати конкретні виробничі завдання, пов'язані з виконанням типових для відповідної професії та спеціальності робіт. Було встановлено, що найбільш значущими в структурі професійної підготовки майбутніх фахівців є дисципліни «Спеціальна технологія», «Проектування одягу», «Виробниче навчання».

Так як швейні тканини й матеріали є основним об'єктом праці в системі швейного виробництва, а навчальна дисципліна МШВ є теоретичною базою швейної галузі, то МШВ за критерієм професійної значущості серед чотирьох основних спеціальних навчальних дисциплін, що розглядаються, зайняло перше місце.

Оцінка ступеню взаємозв'язку знань з МШВ та фундаментальних знань суттєво залежить від розуміння студентами окремих природничо-наукових навчальних дисциплін і МШВ як структурних одиниць зовнішньої, організаційно-дієвої та внутрішньої, операційно-сислової, структури професійної підготовки, як особливої системи майбутньої професійної діяльності, а не як відчужених від неї формалізованих знань. Чим глибше таке розуміння, тим краще усвідомлюються множинні відносини, що реалізуються в межах однієї навчальної дисципліни (хімії, фізики, МШВ), у процесі міжпредметної взаємодії (хімія - МШВ, фізика - МШВ), тим вищий рівень знань студентів з матеріалознавства.

В результаті проведеного дослідження змісту професійно-орієнтованої дисципліни МШВ були виділені теми, що мають найбільшу значимість:

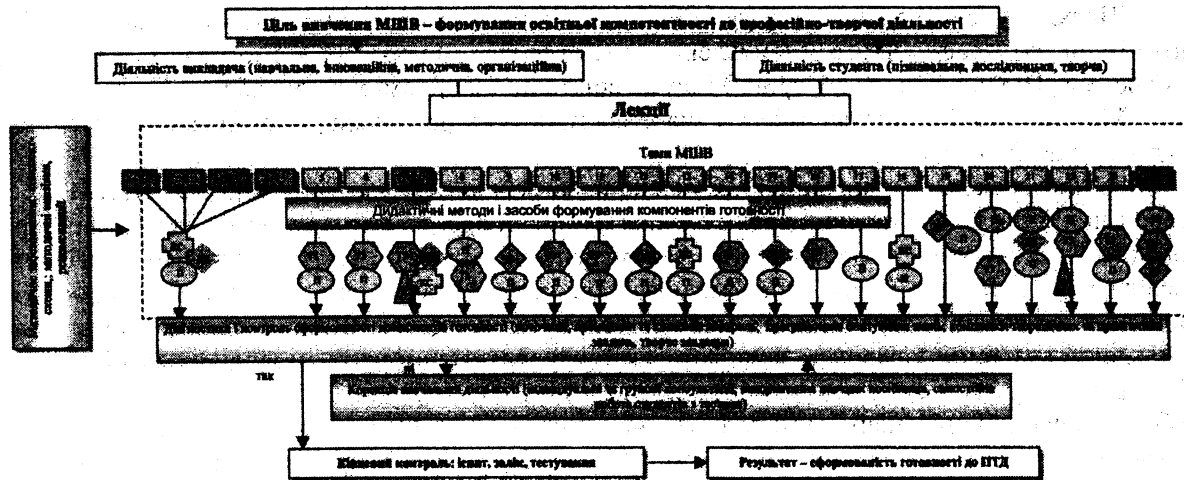
- тема 1 «Натуральні волокна рослинного походження»;
- тема 2 «Натуральні волокна тваринного походження»;
- тема 3 «Хімічні штучні волокна»;
- тема 4 «Синтетичні волокна» (ці теми входять до першого модуля);
- тема 7 «Властивості тканин»;
- тема 24 «Вплив властивостей тканини на технологічні процеси виготовлення одягу».

Високий рівень професійної освіти неможливо забезпечити, якщо студенти не розуміють практичне значення знань про властивості швейних матеріалів, які вивчаються в курсі

матеріалознавства. А це спостерігається за відсутності єдності інтерпретації навчального матеріалу різних дисциплін.

У процесі вивчення такого важливого комплексу знань, як будова та властивості швейних тканин і матеріалів, необхідна, насамперед, внутрішня інтеграція навчального матеріалу МШВ.

Використовуючи результати досліджень було розроблено дидактичну модель формування готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності, яка представлена на рисунку 1.

■ – теми, що мають найбільшу значимість; ТЗ – творче завдання, КС – конспект-схема лекції, ДІ- ділові ігри, Р – реферат.
 ДД – дослідницька діяльність, П – портфоліо.

Рисунок 1 – Дидактична модель формування освітньої компетентності до професійної діяльності

В моделі також представлені дидактичні методи і засоби формування готовності студентів до ПТД: ділові ігри, творчі завдання, елементи дослідницької діяльності, реферати, підбір портфоліо, розробка опорних конспект-схем.

Література:

1. Коберник О. Розробка творчих проектів на уроках технічної праці //Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. – №1. – С. 41-45.
2. Маркова А.К. Психологія професіоналізму. – М., 1996. – 308с.
3. Глушко О.О. Розвиток у студентів психологічної готовності до професійної діяльності – [http:// psych. Kiev. ua/](http://psych.kiev.ua/)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ У ПРОФЕСІОНАЛІВ	307
Наталія Бідюк	
ІНШОМОВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК УМОВА УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ НА СУЧАСНОМУ РИНКУ ПРАЦІ	311
Білобровко Т.І.	
Панченко В.О.	
ПІДГОТОВКА КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	314
Ганна Брянцева	
РОЗВИТОК ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ З ІНФОРМАТИКИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ...	318
Barbara Wolny	
POSTAWA NAUCZYCIELA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W KSZTAŁTOWANIE OSOWOWOŚCI UCZNIА	321
Гліб Головченко	
ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	327
Майя Гордієнко	
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ДОРΟΣЛИХ	330
Надія Дорошенко	
МОДЕЛЬ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА-АНДРАГОГА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ І ЗМІСТ	334
Лариса Зязюн	
МОВА – ЕКСКЛЮЗИВНА ДОМІНАНТА ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	338
Ніна Копитко	
ШКОЛА ФОРМУЄ ОСОБИСТІТЬ	343
Лариса Кравчук	
НАСТУПНІСТЬ У РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЩОДО МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ	344
Ольга Кустова	
Вікторія Білик	
ФОРМУВАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ МОДЕЛІ ДИСЦИПЛІНИ «МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА»	347
Людмила Марцева	
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА І ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ	349
Леся Моторна	
ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП НАВЧАННЯ У ВНЗ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ	353
Ірина Носаченко	
ЯКІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОСМОЖНОСТІ ФАХІВЦЯ НА РИНКУ ПРАЦІ	356
Марина Пальчук	
РОЛЬ ПРОФЕСІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТОВ, ОСНОВАНИХ НА КОМПЕТЕНЦІЯХ, В РОЗВИТКУ ЛІЧНОСТІ	359
Віталій Пилипчук	
ФІЛОСОФСЬКО-РЕЛІГІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА СОБОРНІСТЬ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ СУЧАСНОГО ПРОФЕСІОНАЛА	362
Роман Попелюшко	
ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК В СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА	367
Н. Постригач	
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В ІТАЛІЇ ТА ІСПАНІЇ	372

У збірнику представлено матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Розглядаються проблеми особистості професіонала у сучасному інформаційно-технологічному просторі, ціннісні орієнтири сучасного професіонала, психолого-педагогічні проблеми розвитку професійної освіти, психології професійного розвитку особистості та інноваційні технології в професійному навчанні.

Матеріали збірника подані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою
Хмельницького національного університету,
протокол №2 від 30.09.2009 р.

Редакційна колегія: Гончаренко С.У., д.пед.н., проф., дійсний член АПН України
Побірченко Н.А., д.психол.н., проф.
Ничкало Н.Г., д.пед.н., проф., дійсний член АПН України
Скиба М.Є., д.т.н., проф.
Радкевич В.О., к.пед.н., доц., член-кореспондент АПН України
Каньковський І.Є., к.т.н., доц.

За науковою редакцією Ничкало Н.Г., д.пед.н., проф., дійсного члена АПН України

ББК

Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції – Хмельницький: , 2009. – 498 с.

ISBN 978-617-513-013-1

© Хмельницький національний університет, 2009
© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України
© Інститут професійно-технічної освіти АПН України